

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ“

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ

професионално направление 3.2. ПСИХОЛОГИЯ

докторска програма ПЕДАГОГИЧЕСКА И ВЪЗРАСТОВА ПСИХОЛОГИЯ

Автор: ТАНЯ СТЕФАНОВА ИЛИЕВА

Тема: „Развитие на силните страни в детско-юношеска възраст“

Научен ръководител: ДОЦ. Д-Р КИРИЛКА СИМЕОНОВА ТАГАРЕВА,
ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-21-1055 от 14.06.2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Развитие на силните страни в детско-юношеска възраст“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ, професионално направление 3.2. ПСИХОЛОГИЯ, докторска програма ПЕДАГОГИЧЕСКА И ВЪЗРАСТОВА ПСИХОЛОГИЯ Автор на дисертационния труд е ТАНЯ СТЕФАНОВА ИЛИЕВА – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „ПСИХОЛОГИЯ“ с научен ръководител ДОЦ. Д-Р

КИРИЛКА СИМЕОНОВА ТАГАРЕВА от ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“.

Представеният от ТАНЯ СТЕФАНОВА ИЛИЕВА комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е приложил 7 броя публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Таня Илиева е притежава дългогодишен опит като обучител в редица национални и международни програми, преподавател по дисциплините Методи за изследване в позитивната психология, Човешкото поведение, Обща психология в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, училищен психолог. Придобитите знания и умения като Магистър инженер по компютърна техника, Магистър по Публична администрация, Магистър по Позитивна психология Таня Илиева прилага в експертната си дейност първоначално като оценител в Експертна комисия за оценка на проекти и по-късно като ръководител на международни проекти в това число по Програма Еразмус + Проект в подкрепа на хора с увреждания, Програмата Interreg V-A, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Проблемът за използване на разнообразни стратегии за ефективно взаимодействие с училищната, семейната и други институции са един от основните проблеми в проектната дейност на Таня Илиева. Интересът на докторантката към проучване и подпомагане на психичното развитие и здраве на децата и юношите логично прераства в разработването на дисертационен труд на тема „Развитие на силните страни в детско-юношеска възраст“.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Изследваният в дисертационния труд проблем, развитие на силните страни в контекста на детската и възрастовата психология, е изключително актуален за обществото. Актуалността му произтича от факта на нарастващия брой инструменти за измерване и проекти по

темата, плод на партньорства в образователната система и развитието на човешките ресурси. Очевидно е, че това партньорство дава своите плодове, но очевиден става и фактът, че поради несъвършенства в нормативната база или поради възможни други причини се появява необходимост от задълбочаването на изследванията по проблема и намирането на ефективни начини за приложението им. От тази гледна точка, появата и реализирането на дисертационен труд в тази област заслужава подкрепа, доколкото усилията на неговия автор са насочени към подпомагане на описания по-горе процес, а резултатите биха могли да го оптимизират във висока степен в настоящия момент.

4. Познание на проблема

Вниквайки в съдържанието на дисертационния труд, става ясно, че докторантката отлично познава състоянието на разработвания проблем. Създава отлично впечатление задълбочената ѝ и критична оценка на състоянието на процесите, съпътстващи личностното израстване и развитие на силните страни в специфичната възраст, както и появяващите се при реализирането му препятствия.

Таня Илиева е приложила методология и е изработила методика, адекватна на изследваната проблематика и на издигнатите хипотези. Приложен е и експеримент. Използвани са съвкупност от подходи и аналитични инструменти за оценка, анализ и прогнозиране.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява да се постигне поставената цел на дисертационния труд и да се получат адекватни отговори на зададените въпроси и задачи, релевантна е на обекта изследването и на издигнатите хипотези. Дизайна на изследването включва анкетно проучване за диагностика на силните страни на характера сред деца и юноши на възраст 11 – 17 г. в България и развитие на силните страни на характера чрез формиращ квазиексперимент.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Таня Илиева е развила разсъжденията си в увод, три глави, всяка с конкретни изводи, и заключение. Пространното съдържание на дисертационния труд и е позволило не само да обхване проблемите в максимално широка степен на тяхното проявление, но и в тяхната дълбочина. Това е довело да извличането на латентни фактори които препятстват, респективно облекчават анализираните процеси. Главите на дисертационния труд имат относително завършен характер, преходите между тях са плавни и логично предпоставени. Изводите в края осмислят усилията на докторантката и формират усещане за цялостност и за наличието на условия, даващи възможност за решаването на проблема, заложен в целта на изследването.

Заключението е своеобразна квинтесенция на авторовите разсъждения в целия дисертационен труд - придава му завършен вид и в синтезиран вариант се подчертават ключовите моменти в него като отново се проследява творческия път на анализа.

Анализът на повече от 200 източници, преобладаващата част от които от последното десетилетие, доказва, че докторантката познава съвременното състояние на изследвания проблем, както и последните тенденции в усилията на учените за неговото обяснение, а и в търсенето на механизми за преодоляването му. Така дисертационното изследване е много добре ситуирано в научния контекст на изследванията на наши и чужди автори.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите в дисертационния труд на Таня Илиева могат най-общо да бъдат характеризирани като:

- разкриване и доказване на нови съществени страни и характеристики на актуални и значими за психологията на развитието практики и приложението им в училищна среда;
- формулиране на нови идеи и подходи;
- получаване на нови знания по третираните научни проблеми.

Научните приноси в дисертационния труд на Таня Илиева са в професионалното направление „Психология”. Те са получени в резултат от обобщаване на проведените от докторантката изследвания и могат да се открият и в представените за рецензиране научни публикации. Направени са важни за разбирането на същността и съдържанието на психологията приноси. Те могат да се формулират, както следва:

1. Формулиран е и е обоснован научен проблем в областта на детско-юношеското развитие.
2. Получени са нови знания и значими обобщения за развитието на силните страни в детско-юношеска възраст.
3. Изследвани са някои аспекти на здравето и психичната регулация на поведението в училищна среда.
4. Получени са нови знания и е направен анализ на отношението Аз-образ – психично благополучие.
5. Разработена е програма от практически коригиращи занятия при деца с проблемно поведение.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

От посочените публикации в списъка за рецензиране една част са в съавторство, но специфичният стил на изложение и конкретните научни интереси на кандидата дават възможност да бъде открит неговия оригинален принос. Статиите са публикувани в реферирани научни издания. Резултатите, постигнати в дисертацията са намерили приложение в системата на средното образование и са използвани в проекти. Научната продукция на докторантката се характеризира с методологическа издръжаност и прецизност. Начинът на разработване и

представяне на резултатите, стилът, езикът и външната форма отговарят на изискванията и стандартите за академични научни публикации.

Тези трудове не са представяни за участие в други конкурси за присъждане на научни степени и академични длъжности и не са рецензирани досега.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Участието на докторантката в проведеното дисертационно изследване, формулираните приноси и получени резултати в пълна степен са нейна лична заслуга.

10. Автореферат

Представеният автореферат съответства на изискванията и отразява основните тези, направените изводи и научните постижения в дисертационния труд.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени бележки по отношение на научната и публикационната дейност на кандидата, както и към заявените приноси.

12. Лични впечатления

Цялостното запознаване с преподавателската и научно-приложната дейност на Таня Илиева дава основание да бъдат направени следните заключения за нейните качества, а именно:

- Организира и ефективно провежда възложената ѝ учебно-педагогическа и проектна дейност.
- Успешно реализира научни и приложни изследвания в областта на детско-юношеската психология.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Ясно е, че по-широкото изследователско поле захранва изявите на докторантката като учен и препоръчвам да запази и подобрява експертизата си в това отношение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички** изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът(ката) Таня Стефанова Илиева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Психология“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Таня Стефанова Илиева в област на висше образование 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ, професионално направление 3.2. ПСИХОЛОГИЯ, докторска програма ПЕДАГОГИЧЕСКА И ВЪЗРАСТОВА ПСИХОЛОГИЯ

23.08. 2022 г.

Рецензент:

(подпис)

Проф. д.пс.н. Майяна Митевска